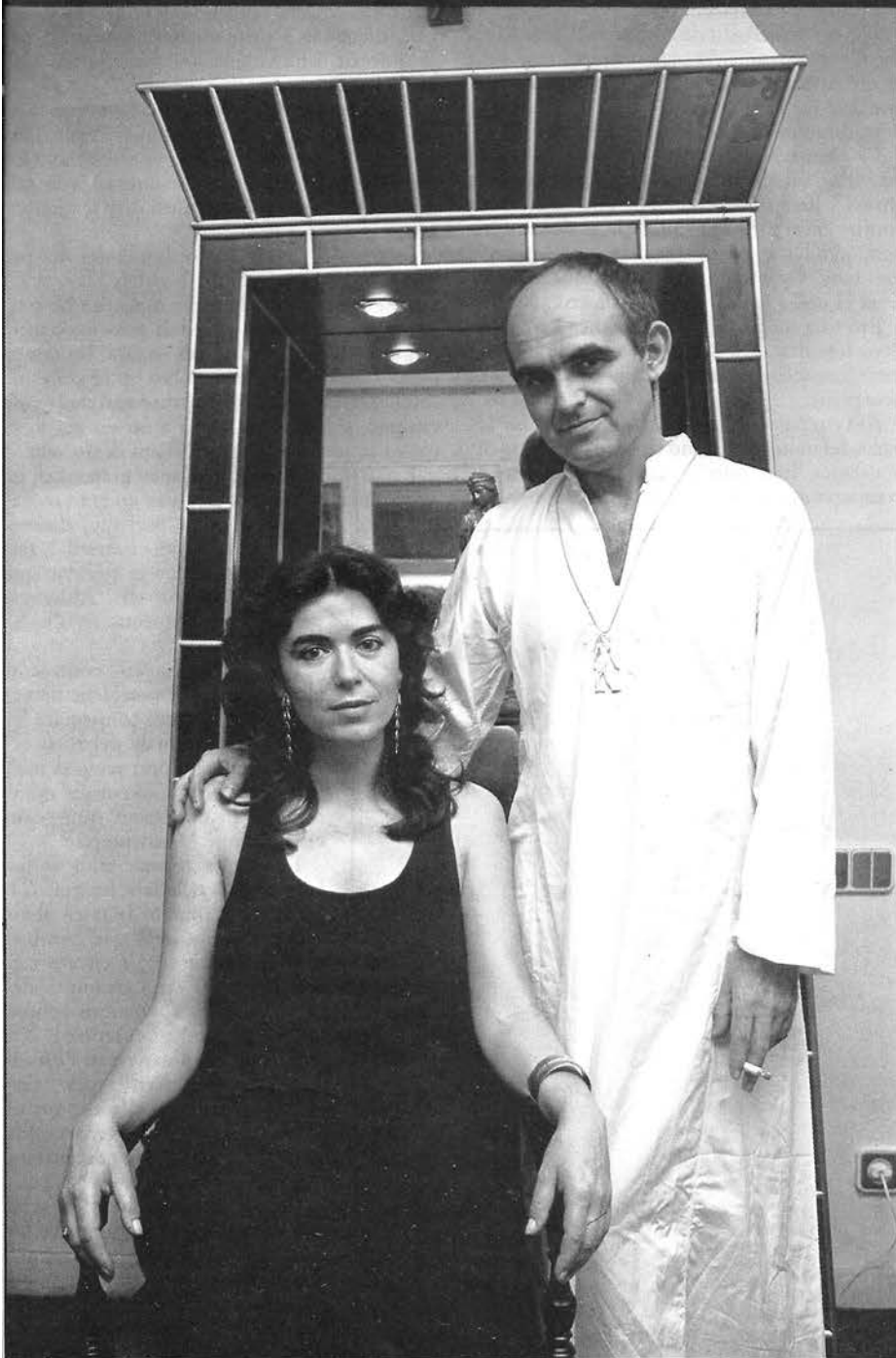

MOROSICA

MOIX: Te'n recordes, Maria del Mar, quan et vaig proposar que ens caséssim, ara farà...

BONET: I tant si me'n recordo! Em vas enviar una targeteta preciosa. Encara la guardo, com totes les teves cartes d'Itàlia.

M: Ara tindríem un nen de quinze anys acomplexadíssim perquè «el papa i la mama estan separats, i la mama va amb senyors i el papa també». No entendria res, pobre nano. I ara ens el portarien durant les vacances...

B: L'altre dia, passant per davant d'un cinema, vaig pensar en tu; feien *La noche de la iguana*, que havíem vist junts. Quina delícia que era per a mi anar al cine amb tu. Se n'aprenia tant! «Fixa't en aquest plax»... «Aquesta frase, aquestra frase!»... «Mira què fa la càmera». Un gust. Anàvem a menjar al *xino*, al cine, i després a parlar de teatre, de llibres, de política, amb els amics. Van ser temps preciosos.

WORDS, WORDS, WORDS...

M: Hauries de fer un disc sobre poesia amorosa àrab. O potser ja l'has fet i no el conec?

B: Si em fas les cançons, si me les tradueixes i adaptes, el podem fer. En vaig llegir una d'una noia que es banyava al riu perquè el seu amic, que estava amagat, —i ella ho sabia—, la vegés.

M: Hi ha coses meravelloses. Allà em trobo com a casa. M'ha anat molt bé després del daltabaix. Una nit a Marràqueix, totalment torrat, em vaig adonar que m'havien caigut 43 anys al damunt, que ja no era l'*enfant terrible* que acabava de guanyar el premi Pla. Ha estat una experiència molt bèstia, que em va fer adonar que tenia bons amics.

B: A mi el món àrab m'ha donat una sensació de seguretat en la música: el ritme, l'escalfor...

M: Tu vas ser de les primeres en aquest país. Em recordo d'aquelles reivindicacions que feïeu els mallorquins...

B: Encara hi ha gent que em diu: «Què, nena, encara jugues a moros i cristians?» No han entès res. El passat àrab mallorquí, i català, està claríssim! Van ser aquí i ens van deixar unes coses. Per mi, tan importat és això com En Jaume I.

M: Jo vaig anar a Sicília disposat a retrobar *El Gatopardo* i si em descuido trobo *Las cuatro plumas*. Només hi faltaven tuaregs!

B: Els compositors van a cercar ritmes llunyíssim, quan ja els tenim aquí: la música dels trobadors i la música tradicional n'està amarrada, de música àrab i oriental. No cal anar a Anglaterra ni als Estats Units; el Mediterrani n'està ple i són les nostres arrels.

M: Saps què he descobert? Una d'aquelles coses que, si no ets allà, si no sopes a casa de la gent, no tens temps de saber: la rítmica dels lectors del Coran. N'hi ha uns des més bons, que tenen més èxit i més prestigi que altres. És clar: el Coran és la paraula i l'han de valorar. Hi ha infinitat de maneres de llegir un

ALANS

Són antics coneguts, fets a mida per ser models atípics en una societat anodina: una dona enèrgica i un home dolç. Terenci Moix continua boig per l'amor i per Egipte i M. del Mar Bonet l'observa, sota les celles més atractives del país.

MARIA DEL MAR/TERENCI

mateix tros del Coran. Fins i tot en fan *cas-settes*.

B: Sí, una cosa és la paraula i l'altra el ritme de la paraula.

M: Els crítics no tenen per què saber-ho, per això són crítics, però a *Amami, Alfredo*, dintre del disbarat que és, hi ha trossos que podrien ser prosa poètica; la vaig estar treballant durant set anys. Llavors sí, però amb la meua relació amb la gent, les paraules són una trampa horrorosa. De vegades he pensat que m'agradaria ser mut, perquè per la paraula pots passar de cop i volta de la tendresa a la monstruositat. I això és perillós quan el meu ofici és ajuntar-les.

B: Sí, però quan les pots cantar... Quan et surt de l'ànima allò que vols dir, i ho pots donar amb força, és la cosa més meravellosa del món.

NOVA CANÇÓ, NOVA LITERATURA

M: En la «Nova Cançó» deu passar el mateix que en la «Nova Novel·la»: poden haver-hi 70 «nous» escriptors, però de tots, només n'hi ha tres que t'interessin. En Lluís Llach en una entrevista deia que «el pas del Terenci Moix al castellà demostra el fracàs d'una certa avantguarda cultural». Aquest nano no ho acaba de tenir gaire clar: una opció personal no vol dir una opció col·lectiva. És com dir que si jo assassino la meua mare, els altres són uns assassins en potència... I suposant que jo sigui un traïdor, perquè no ho puc ser? Ja ho havien estat l'Alí-Bey i l'Anselm Turmeda...

B: Tots els escriptors d'aquest país que han escrit als diaris han hagut d'escriure en castellà...

M: És allò de «*Roma no paga a los traidores*». Tu saps la sensació d'alleujament que vaig sentir en publicar el meu primer llibre en castellà, després de set anys de silenci? Pensava: t'ho passes bomba escrivint i no has de salvar ni Cervantes, ni *La Regenta*, ni redimir ningú, perquè ja estan salvats i redimits.

B: El problema de la cançó és que se'n parla

com si encara fóssim «Els setze jutges», i si ens fiquen tots dins de la mateixa simbomba, malament, perquè no tenim tots el mateix so, i és rica per això. Si ara tota aquesta gent que encara cantem en català ens posem a cantar en altres llengües, o a fer altres coses, la «cançó», com a moviment, no existirà. És evident: una cosa s'acaba i en surt una altra, per bé o per mal, amb això no m'hi fico.

M: També va desaparèixer la cultura faraònica... Si jo vaig a sentir la Caballé cantant *I vesperi sicilianu*, no hi vaig per la revolta que van fer els sicilians, sinó perquè aquesta senyora canta collonudament bé. Comencem a separar les coses! O bé en lloc d'una guitarra, una metraladora.

Passa com a la literatura. Durant anys vam arrossegar allò de la «generació». Què cony tinc a veure jo, com a escriptor, amb gent com la Montse Roig o en Jaume Fuster? L'any passat em va trucar el Max Cahner per fer una reunió de la *jove literatura catalana* al Gran Cafè, i vaig demanar qui seríem. «Tu, la Montse Roig, en Jaume Fuster...» I vaig dir: «Para, que ja sumem 125 anys. Em sembla que amb la cançó passa el mateix: trobo que els cantats us hauríeu de deixar de «la nova cançó omple el Camp del Barça». El Camp l'omple el Lluís Llach i tu omplés la plaça del Rei.

B: Ara bé...

M: Ara bé, que vol dir moro.

MAPAMUNDI

M: Detesto els francesos. Una de les meves especialitats a l'Empordà és despistar francesos. Quan em pregunten «*Par où on va à la plage?*», jo els envio a Olot, perquè allà foten igual. Quan en trobo un que sembla bona persona, penso «deu ser un *pièd-noir*». I els de la Catalunya-Nord, igual: per molt catalans que siguin són més francesos que catalans, per més que digui en Rigol.

B: Vaig ser a Tunísia, cantant per cinc-cents tunisencs, tots *tios!* Vaig demanar on eren les

dones i em van dir que es reunien a una altra banda, totes juntes, i que no es barrejaven gaire els grups.

M: Encara que no sigui molt apropiat per als lectors de EL MÓN, has de reconèixer que els homes més guapos de tota la terra són els tunisencs. Hi ha una barreja de berbers i de cartaginesos...

B: Jo trobo que això passa a Tunísia, però sobretot, a Praga.

M: No hi he estat...

B: Hi ha els homes més guapos que mai he vist en una ciutat. Em vaig meravellar de la bellesa d'aquells homes. Crec que les dones també eren molt guapes, però no m'hi vaig fixar tant.

M: Les dones que són acollonidores són les dones berbers de la Vall del Dra.

B: Em van fer una fotografia vestida de berber. Em van vestir, em van pintar i em van posar una corona.

M: Si vols que ens disfressem, jo tinc una col·lecció considerable de xilables, però trobo que seria massa.

VIDA PRIVADA

M: Quan una història d'amor ha estat pública i s'ha vist als escenaris, trobo lògic que la degradació d'aquesta història no es quedi a casa. He escrit un dietari de la meua baixadeta als inferns que es titula *Misterio del amor (Viaje Marrueco)*.

B: A mi em preocupa molt veure els meus sentiments amorosos exposats en públic, als diaris. Jo canto la meua pena com la sento i vull que sigui entesa per la gent. Dit per una altra persona no podria ser mai el mateix sentiment. És molt diferent.

M: Si tinc els ous de publicar aquest dietari, que els tindrè, no serà per l'altra persona, sinó per mi, m'ho dec com a escriptor. Penso que és el meu millor llibre, és a dir: el millor regal que jo puc fer.

Joan Ollé